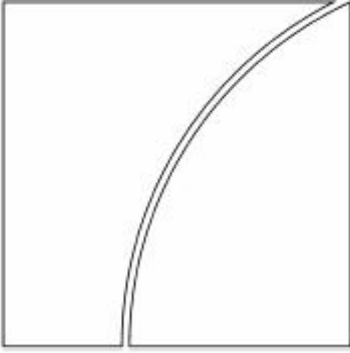

Basel Bankacılık
Denetim Komitesi

Sermaye Ölçümünün ve Sermaye
Standartlarının Uluslararası
Düzeyde Birbiriyle
Uyumlaştırılması
(Yeni Basel Sermaye Uzlaşısı)

Üçüncü Yapısal Blok – Piyasa
Disiplini

Haziran 2004

BANK FOR INTERNATIONAL SETTLEMENTS

Bu çeviri aslına uygun olarak BDDK Araştırma Dairesi tarafından yapılmış olup, hukuki olarak herhangi bir bağlayıcılığı bulunmamaktadır.

Görüş ve öneriler için,

Murat MAZIBAŞ
(312) 455 6641
mmazibas@bddk.org.tr

D. Aslı BALCI
(312) 455 6798
abalci@bddk.org.tr

BÖLÜM 4: Üçüncü Yapısal Blok – Piyasa Disiplini

İçindekiler

İÇİNDEKİLER	I
KISALTMALAR	II
I. GENEL DEĞERLENDİRMELER	1
A. BİLGİLENDİRME YÜKÜMLÜLÜKLERİ	1
B. REHBER İLKELER	1
C. UYGUN BİLGİLENDİRMEİN SAĞLANMASI	1
D. MUHASEBE AÇIKLAMALARI İLE ETKİLEŞİM	2
E. ÖNEMLİLİK	3
F. BİLDİRİM SIKLIĞI	3
G. BANKAYA AİT ÖZEL VE GİZLİ BİLGİLER.....	4
II. BİLGİLENDİRME YÜKÜMLÜLÜKLERİ	4
A. KAMUYU BİLGİLENDİRME GENEL PRENSİBİ.....	4
B. UYGULAMANIN KAPSAMI.....	5
C. SERMAYE	6
D. MARUZ KALINAN RİSKLER VE DEĞERLENDİRİLMESİ.....	8
1. Genel Nitel Bilgilendirme Yükümlülüğü	8
2. Kredi Riski.....	9
3. Piyasa Riski.....	18
4. Operasyonel Risk.....	19
5. Hisse Senetleri.....	19
6. Bankacılık Hesaplarındaki Faiz Oranı Riski	20

Kısaltmalar

Kısaltmalar		
Metinde Kullanılan	Orijinal Metindeki	Açıklama
P1		Birinci Yapısal Blok
P2		İkinci Yapısal Blok
P3		Üçüncü Yapısal Blok
İDB	IRB	İçsel derecelendirme bazlı yaklaşımlar (kredi riski için)
İMY	IMA	İçsel model yaklaşımı (piyasa riski için)
İÖY	AMA	İçsel ölçüm yaklaşımları (operasyonel risk için)
DKDK	ECAI	Bağımsız kredi değerlendirme kuruluşu
İKK	ECI	İhracat kredi kuruluşları
PD	PD	Temerrüt olasılığı
LGD	LGD	Temerrüt halinde kayıp
EAD	EAD	Temerrüt halinde risk tutarı
HVCRE	HVCRE	Yüksek düzeyde volatil ticari emlak
SL	SL	Özel amaçlı ödünçler (özel amaçlı kredilendirme)
BHFOR	IRRBB	Bankacılık hesaplarındaki faiz oranı riski
DBY	RBA	Derecelendirme bazlı yaklaşım (menkul kıymetleştirme için)
İDY	IAA	İçsel derecelendirme yaklaşımı (menkul kıymetleştirme için)
DFY	SFA	Denetim otoritesince belirlenen formül yaklaşımı (menkul kıymetleştirme için)

BÖLÜM 4: Üçüncü Yapısal Blok – Piyasa Disiplini

I. Genel Değerlendirmeler

A. Bilgilendirme Yükümlülükleri

808. Basel Komitesi (Komite), Uzlaşığı uygulayan bankalar için kamuya bilgi açıklamasında bulunma yükümlülükleri getirilmesi açısından Üçüncü Yapısal Blok gerekçesinin yeterince güçlü olduğu inancındadır. Denetim otoritelerinin bankaları bu tür bilgilendirme yükümlülüklerine tabi tutmakta kullanabilecekleri bir dizi yöntem bulunmaktadır. Bilgilendirme yükümlülüklerinden bir kısmı yasal sermaye yükümlülüğünün hesaplanmasında belirli yöntemlerin kullanılabilmesi veya belirli finansal araç ve işlemlerin tanınması açısından yeterlilik ölçütünü oluşturacaktır.

B. Rehber İlkeler

809. Üçüncü Yapısal Blok-Piyasa Disiplininin amacı asgari sermaye yükümlülüklerini (Birinci Yapısal Blok) ve denetim otoritesinin incelemesi sürecini (İkinci Yapısal Blok) tamamlamaktır. Komite piyasa katılımcılarının uygulamanın kapsamı, sermaye, maruz kalınan riskler, risk değerlendirme süreci ve bu şekilde bankanın sermaye yeterliliği hakkında önemli bilgilere sahip olmalarına olanak sağlayacak bir dizi kamuyu bilgilendirme yükümlülüğü ihdas ederek piyasa disiplinini teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Komite, bu tür bilgi açıklamalarının özellikle Uzlaşının içsel yöntem ve değerlendirmelerle sermaye gereksiniminin belirlenmesinde bankalara daha fazla inisiyatif tanıdığı durumlarda çok daha önemli olduğu inancındadır.

810. Prensip olarak bankaların açıklamaları, üst düzey yönetim ve yönetim kurulunun bankanın risklerini değerlendirme ve yönetme tarzlarıyla tutarlı olmalıdır. Bankalar, Birinci Yapısal Blok (P1) kapsamında karşı karşıya buldukları çeşitli risklerin ölçümü ve bu riskler nedeniyle bulunduracakları asgari sermaye düzeyinin belirlenmesi için belirli yaklaşım ve yöntemler kullanmaktadırlar. Komite, bu genel çerçeveye dayanılarak yapılacak açıklamaların bir bankanın maruz bulunduğu riskler hakkında piyasayı bilgilendirmenin etkin bir aracı olduğu ve karşılaştırabilirliği sağlayan tutarlı ve anlaşılabilir bir bilgilendirme çerçevesi sunduğu inancındadır.

C. Uygun Bilgilendirmenin Sağlanması

811. Komite, denetim otoritelerinin bankaların bilgi açıklamalarının sağlanması konusunda farklı yetkilere sahip olduklarının farkındadır. Piyasa disiplini güvenilir ve sağlam bir bankacılık ortamına katkıda bulunabilir ve denetim otoriteleri bankaların güvenilir ve sağlam bir şekilde faaliyette bulunmalarını isteyebilir. Güvenilir ve sağlam bankacılık temelinde, denetim otoriteleri bankalardan bilgi açıklamalarında bulunmalarını isteyebileceklerdir. Alternatif olarak, denetim otoriteleri bankaları kendisine yasal raporlamada bulunmalarını isteme yetkisine sahiptir. Bazı denetim

otoriteleri, bu raporlardaki bilgileri kısmi olarak veya bilgilerin tamamını kamuya açık hale getirebilirler. Bunun da ötesinde, hali hazırda denetim otoritelerinin bu yükümlülüklerin uygulanmasını sağlamak için kullanabilecekleri birçok mekanizma mevcut bulunmaktadır. Bu mekanizmalar, ülkeden ülkeye farklılık göstermekte ve davranışlarını değiştirmelerinin temini için banka yönetimiyle diyalog kurulması suretiyle ahlaki iknadın bankanın uyarılmasına veya bankaya para cezası verilmesine kadar uzanabilmektedir. Uygulanan tedbirin niteliği denetim otoritelerinin yasal yetkilerinin kapsamına ve açıklama yetersizlik ve kusurlarının ciddiyet derecesine bağlı olacaktır. Ancak, aşağıda belirtilenin dışında, bilgi açıklamasında bulunulmamasına doğrudan ilave sermaye yükümlülüğü getirilmesi önerilmemektedir.

812. Yeni Uzlaş, yukarıda ana hatları çizilen genel müdahale araçlarına ilave olarak özel tedbirlere de yer verilmesini beklemektedir. Bilgi açıklamasında bulunmanın P1 kapsamında daha düşük risk ağırlıkları almak ve/veya belirli yöntemleri kullanabilmek için yeterlilik ölçütü olduğu durumlarda bunun doğrudan bir yaptırımı olmalıdır (düşük risk ağırlıkları veya özel yöntemlerin kullanımına izin verilmemesi gibi).

D. Muhasebe Açıklamaları İle Etkileşim

813. Komite, Üçüncü Yapısal Blok (P3) kamuyu bilgilendirme çerçevesinin daha geniş kapsamlı olan muhasebe standartlarının açıklama gereksinimleriyle çelişmemesi gereğini benimsemiştir. Komite, amacı bankaların sermaye yeterlilikleri hususunda kamunun bilgilendirilmesi olan P3'ün görece dar odaklı perspektifinin daha geniş kapsamlı olan muhasebe yükümlülükleri ile çelişmemesini sağlamak için önemli ölçüde çaba göstermiştir. Bunun da ötesinde, Komite muhasebe otoritelerinin devam etmekte olan çalışmalarının P3 kapsamındaki bildirim gereksinimleri üzerinde bir takım etkiler yaratacağını da göz önünde bulundurarak ilgili otoritelerle halen yürütmekte olduğu ilişkileri devam ettirme niyetindedir. Komite, bu alanda yapacağı gözlem ve değerlendirmeler ile sektörde meydana gelecek gelişmelerin ışığı altında P3'de gerekli değişikliklerin yapılması hususunu göz önünde bulunduracaktır.

814. Banka yönetimi, bilgilerin hangi araçlar vasıtasıyla ve hangi ortamda açıklanacağını belirlerken inisiyatiflerini kullanabilmelidir. Bankalar muhasebe raporları kapsamındaki yükümlülüklerini veya sermaye piyasası otoriteleri tarafından yürürlüğe konulan kayıt yükümlülüklerini karşılamak üzere bilgi açıklamasında bulunmuş olmaları durumunda, üçüncü bankalar uygulanabilir nitelikteki beklentilerini karşılamada bu bildirimlere dayanabileceklerdir. Bu gibi durumlarda bankalar muhasebe veya diğer bilgi açıklamaları ile bilgi açıklamanın denetimsel temelleri arasındaki önemli farklılıkları izah etmelidir. Bu izahat, tüm bilgilerin kalem kalem mutabakatına bakılması şeklinde olmak zorunda değildir.

815. Muhasebe ve diğer yükümlülükler kapsamında zorunlu kılınmamış bilgi açıklamaları için banka yönetimleri P3 çerçevesinde açıklanacak bilgileri, ulusal denetim otoritelerinin düzenlemeleriyle uyumlu olan diğer araçlar (kamunun erişimine açık internet web siteleri veya banka denetim otoriteleriyle birlikte doldurulacak kamusal denetim raporları gibi) yoluyla sunabileceklerdir. Ancak, bankalar ilgili tüm bilgileri mümkün olduğunca aynı nokta üzerinden sunma hususunda teşvik edilmektedir. Ayrıca, bankalar bilgi açıklamasının finansal raporlar vasıtasıyla yapılmamış olduğu durumlarda bu ek bilgilerin nereden temin edilebileceğini de göstermek durumundadır.

816. Finansal raporları veya diğer zorunlu bilgi açıklamalarını geçerli olarak tanımının, açıklanan bilgilerin doğruluğunun nasıl sağlanacağı hususuna da açıklık getirilmesine yardımcı olması beklenmektedir. Örneğin, yıllık finansal raporlarda yer alan bilgiler genellikle denetimden geçmiş bilgiler olmaktadır ve bu tip açıklamalarla birlikte yayımlanan ek bilgilerin de denetlenen bu bilgilerle uyumlu olması gerekmektedir. Ayrıca, diğer bilgilendirme yükümlülüklerini (sermaye piyasası otoriteleri tarafından zorunlu kılınmış kayda alma ve kayıta kalma (listing) yükümlülükleri gibi) yerine getirmek amacıyla yayımlanan ek bilgiler de (“Yönetimin Görüş ve Değerlendirmeleri” gibi) geçerlilik şartlarını karşılayabilmeleri amacıyla genellikle oldukça sıkı incelemelere tabi tutulmaktadır (iç kontrol değerlendirmeleri gibi). Bir bilginin geçerlilik incelemesinden geçmeksizin açıklanmış olması durumunda, internet sitesinde yayımlanan münferit bir rapor veya bir bölüm gibi, banka yönetimi derhal bilginin aşağıda ortaya konan kamuyu bilgilendirme genel prensiplerine uygun biçimde tasdik edilmesini sağlamalıdır. Buna göre, muhasebe standartları kurulları, sermaye piyasası otoriteleri veya diğer otoriteler tarafından ihdas edilen yükümlülükler çerçevesinde aksi öngörülmediği sürece P3 çerçevesinde açıklanan bilgilerin dış denetimden geçmesi gerekmektedir.

E. Önemlilik

817. Bir banka hangi bilgilerin açıklanmasının uygun olduğuna önemlilik kavramını temel alarak karar vermelidir. Unutulması veya yanlış biçimde ifade edilmesi durumunda ekonomik kararlarını oluşturmak için bu bilgiye güvenen bir kullanıcının değerlendirmelerini veya kararlarını değiştirecek veya önemli ölçüde etkileyecek olan bir bilgi önemli olarak kabul edilebilecektir. Bu tanım, Uluslararası Muhasebe Standartları (UMS) ve pek çok ulusal muhasebe çerçevesiyle uyumludur. Komite, finansal bilgiyi kullanacak kişi tarafından, belirli koşullar altında bu bilginin önemli olarak değerlendirilip değerlendirilmeyeceği hususunda bankanın vereceği kararın nitel bir yargıya dayanacağını bilincindedir (kullanıcı testi). Komite, eşik değerler saptamanın bir takım güçlükler taşıyacağı ve saptanan değerlerin yönlendirilmeye açık olabileceğinden hareketle spesifik eşik değerler tespit etmemiştir. Komite, kullanıcı testinin yeterli düzeyde bilginin açıklanmasının temini için yararlı bir ölçüt olduğu inancındadır.

F. Bildirim Sıklığı

818. Aşağıda yer verilen istisnalara tabi olmak kaydıyla P3’de ortaya konan bilgi açıklamaları altı aylık dönemler itibarıyla yapılacaktır. Bankanın risk yönetim amaç ve politikaları, raporlama sistemleri ve tanımlar hakkında genel bir özet sunan nitel bilgiler yıllık bazda yayımlanabilecektir. Uzlaşının riske duyarlılığının artırılmış olmasının ve sermaye piyasalarında daha sık raporlama yönündeki eğilimlerin bilinci içerisinde, uluslar arası düzeyde aktif büyük bankalar ve diğer önemli bankaların (ve bunların önemli bankacılık iştiraklerinin) ana sermayeleri (birinci kuşak sermaye) ile

toplam sermaye yeterlilik rasyolarını ve bunların bileşenlerini¹¹³ üçer aylık dönemler itibarıyla açıklamak zorundadırlar. Ayrıca risk tutarları veya diğer hususlarla ilgili bilgilerin hızlı değişim gösterme eğiliminde olduğu durumlarda banka bu bilgileri de üçer aylık dönemlerde açıklayacaktır. Her durumda, banka tüm önemli bilgileri elverişli olduğu anda ve ulusal mevzuatta öngörülmuş süreler içerisinde açıklamalıdır¹¹⁴.

G. Bankaya Ait Özel ve Gizli Bilgiler

819. Bankaya ait özel bilgiler (ürünler ve sistemler hakkındaki bilgiler gibi), rakiplerle paylaşıldığı takdirde bankanın bu sistem ve ürünler için yapmış olduğu yatırımların değerinin düşmesine neden olabilecek ve bu yoldan bankanın rekabetçi gücünü zayıflatabilecek bilgilerdir. Yasal bir sözleşme veya iki taraflı bir ilişkiye dayanması bağlamında müşteriler ile ilgili bilgiler genellikle gizli bilgilerdir. Bu, bankanın müşteri bazındaki bilgilerin açıklanması yanında kullanılan yöntemler, katsayı tahminleri, veriler gibi içsel düzenlemelerinin detaylarının açıklanması konusu üzerinde de etkiye sahiptir. Komite, aşağıda ortaya konulan öneriler, anlamlı bilgi açıklamalarına duyulan ihtiyaç ile bankaya özel bilgiler ve gizli bilgilerin korunması arasında uygun bir denge kurulabileceği inancındadır. P3 çerçevesinde açıklanması gereken bilgilerin bazı bölümlerinin özel veya gizli bilgi niteliğinde olduğu istisnai durumlarda bu bilgilerin kamuya açıklanması bankanın pozisyonuna önemli ölçüde zarar verebilecektir. Bu gibi hallerde, bankanın bilginin bu nitelikteki bileşenlerini açıklaması zorunlu değildir, ancak ilgili konuda daha genel bilgiler sunarak ve bazı hususların açıklanmadığını belirterek bunun gerekçesini açıklamak zorundadır. Bu sınırlı istisna, muhasebe standartlarında yer alan bilgilendirme yükümlülükleri ile ihtilafa neden olma amacı taşımamaktadır.

II. Bilgilendirme Yükümlülükleri¹¹⁵

820. İzleyen bölümlerde P3 çerçevesinde açıklanması gereken bilgiler tablo şeklinde ve ek tanımlar ile açıklamalar bir dizi dipnot kullanılarak sunulmaktadır.

A. Kamuyu Bilgilendirme Genel Prensipleri

821. Bankalar, açıklanacak bilgileri belirlemek için kullandıkları yaklaşımı ve bilgilendirme süreci üzerindeki iç kontrol mekanizmasını tanımlayan, yönetim kurullarınca onaylanmış resmi bir bilgilendirme politikasına sahip olmalıdır. Ayrıca, bankalar (açıklanan bilgilerin geçerliliğinin sağlanması ve açıklamaların sıklığını da

¹¹³ Bu bileşenler ana sermaye, toplam sermaye ve toplam sermaye gereksinimini içermektedir.

¹¹⁴ İstikrarlı risk profiline sahip bazı küçük bankalar için yıllık olarak raporlama kabul edilebilir olacaktır. Bir banka sadece yıllık bazda bildirimde bulunması halinde bu uygulamanın kendisi için neden uygun olduğunu açık bir biçimde ifade etmelidir.

¹¹⁵ Uzlaşının bu bölümünde yıldızla işaretlenmiş bilgilendirme yükümlülükleri, yasal sermaye gereksiniminin hesaplanmasında bazı yaklaşım ve yöntemlerin kullanılabilmesi için yerine getirilmesi gerekli koşullardır.

kapsamak üzere) açıklamaların uygunluğunu değerlendiren bir sürece de sahip olmalıdır.

B. Uygulamanın Kapsamı

822. P3, Uzlaşının uygulandığı en üst seviyedeki konsolide bankacılık grubunca (Uzlaşma metninin “Uygulamanın Kapsamı”na ilişkin birinci bölümünde açıklandığı şekliyle) uygulanacaktır. Aşağıda yer alan kamuyu bilgilendirme yükümlülüklerinin yerine getirilmesinde bankacılık grupları içerisindeki münferit bankalarla ilgili bilgilerin açıklanması istenmeyebilecektir. Buna bir istisna olarak, grup içerisindeki önemli bankacılık iştiraklerinin analizinin mümkün olması durumunda, söz konusu iştiraklerin Uzlaşma ve grup içerisindeki sermaye veya fon transferi üzerindeki diğer uygulanabilir sınırlamalara uyum ihtiyacının sağlanması amacıyla, toplam sermaye yeterliliklerinin ve birinci kuşak sermaye yeterliliklerinin Uzlaşma uygulandığı ana kuruluş tarafından açıklanması uygun olacaktır.

Tablo 1:
Uygulamanın Kapsamı

Niteler Bildirimler	(a)	Bankacılık grubu içinde Uzlaşma uygulandığı ana birimin adı.
	(b)	Grup içindeki kuruluşların ¹¹⁶ özet bir tanımı ile birlikte raporlama ve düzenleme amaçları doğrultusunda konsolidasyon temelinde yapılan farklılıkların ana hatları: (a) tam konsolidasyona tabi tutulanlar; ¹¹⁷ (b) kısmi konsolidasyona tabi tutulanlar; ¹¹⁸ (c) sermayeden indirilmiş olanlar ¹¹⁹ (d) hangilerinin sermaye fazlasının pozitif olarak tanındığı (e) konsolide edilenler ve sermayeden indirilmiş olanlar dışındaki iştirakler (örneğin risk ağırlığına tabi tutulan iştirak yatırımları).
	(c)	Grup içinde fonların transferi veya yasal sermaye ile ilgili kısıtlamalar veya diğer önemli engeller.
	(d)	Konsolide grup sermayesine dahil edilen sigorta iştirakleri toplam sermaye fazlası tutarı ¹²⁰ (öz kaynaklardan indirilen veya diğer alternatif yöntemlere ¹²¹ tabi olanlar).

¹¹⁶ Varlık (Entity) = menkul kıymet iştirakleri, sigortacılık iştirakleri ve diğer finansal iştirakler, ticari iştirakler, sigortacılıktaki önemli azınlık payları, finansal ve ticari kuruluşlar.

¹¹⁷ Konsolidasyon muhasebesinde önemli iştiraklerin listelenişi doğrultusunda, IAS 27 gibi.

¹¹⁸ Konsolidasyon muhasebesinde iştiraklerin listelenişi doğrultusunda, IAS 31 gibi

¹¹⁹ Konsolidasyon muhasebesinde (IAS 27 ve 32 gibi), önemli iştiraklerin listelenmesi kapsamında olabilecektir (sadece konsolide eden banka açısından önemli olan iştirakler listelenecektir).

Nicel Bildirimler	(e)	Konsolidasyona dahil edilmemiş (sermayeden indirilmiş olan iştirakler gibi) tüm iştiraklerdeki toplam sermaye açığı ¹²² tutarı ve bu nitelikteki iştiraklerin isimleri.
	(f)	Sermayeden indirilmek veya diğer alternatif grup-bazlı ¹²³ uygulamalara tabi tutulmak yerine riskle ağırlıklandırılan ¹²⁴ sigorta iştiraklerine yapılmış olan toplam yatırım tutarı (cari defter değerleri gibi), bu iştiraklerin isimleri, bunların kurulu buldukları veya faaliyet gösterdikleri ülkeler, ortaklık payı ve farklılık varsa sahip olunan oy oranı. Bu yöntemi kullanmış olmanın yasal sermaye üzerinde, sermayeden indirme veya diğer alternatif grup-bazlı yöntemlere kıyasla yaratmış olduğu sayısal etki.

C. Sermaye

Tablo 2:
Sermaye yapısı.

Nitel Bildirimler	(a)	Özellikle yeni, karmaşık ve melez sermaye araçlarında olmak üzere tüm sermaye araçlarının temel bileşenlerinin vade ve koşulları ile ilgili özet bilgiler.
Nicel Bildirimler	(b)	Her bir kalem ayrı ayrı açıklanmak üzere birinci kuşak sermaye tutarı: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ödenmiş sermaye payı/adi pay senedi, ▪ Yedekler (ihtiyatlar), ▪ İştiraklerdeki azınlık payları, ▪ Yeni finansal araçlar¹²⁵, ▪ Diğer sermaye araçları, ▪ Sigorta iştiraklerinin sermaye fazlası¹²⁶,

¹²⁰ Konsolide edilmemiş (bir yasal sermaye düzenlemesine tabi) iştiraklerdeki sermaye fazlası bu iştiraklere yapılan yatırımın tutarıyla bunların zorunlu yasal sermayeleri arasındaki farktır.

¹²¹ Bakınız, 30 ve 33 üncü paragraflar.

¹²² Sermaye açığı fiili sermayenin yasal sermaye gereksiniminin altında kalan kısmıdır. Bu nitelikte olan iştiraklerdeki yatırım tutarı yanında herhangi bir sermaye açığının da grup düzeyinde sermayeden indirilmesi durumunda bu iştirak toplam sermaye açığı içerisine dahil edilmeyecektir.

¹²³ Bakınız, paragraf 31.

¹²⁴ Bakınız, paragraf 30.

¹²⁵ Yeni (innovative) finansal araçlar Komitenin, 27 Ekim 1998 tarihli ve " *Instruments eligible for inclusion in Tier 1 capital*" başlıklı basın açıklamasında yer almaktadır.

¹²⁶ Bakınız, paragraf 33.

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Birinci kuşak sermayeden indirilen, yasal sermaye hesaplama farkları¹²⁷; ve ▪ Şerefiye ve yapılan yatırımlar dahil birinci kuşak sermayeden indirilen diğer tutarlar.
	(c)	İkinci ve üçüncü kuşak sermayelerin toplam tutarı.
	(d)	Sermayeden indirilen diğer değerler ¹²⁸ .
	(e)	Toplam nitelikli (kullanılabilir) sermaye.

Tablo 3:
Sermaye Yeterliliği

Nitel Bildirimler	(a)	Bankanın hali hazırda yürüttüğü faaliyetleri ile gelecekteki faaliyetlerini destekleyebilme gücü açısından sermaye yeterliliğini değerlendirmede kullandığı yaklaşım hakkında özet bir açıklama.
Nicel Bildirimler	(b)	<p>Kredi riski için sermaye gereksinimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Standart veya basitleştirilmiş standart yaklaşıma konu her bir portföy için ayrı açıklama. ▪ İçsel derecelendirmeye dayanan yöntemlere tabi portföylerde, her bir portföy için ayrı ayrı açıklanmak üzere: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kurumsal krediler portföyü (denetim otoritesince belirlenen tasnif kapsamında olmayan özel ödünçleri de kapsayacak şekilde), kamu portföyü ve bankalar portföyü; ▪ İkamet amaçlı ipotek kredileri portföyü; ▪ Nitelikli dönen perakende krediler portföyü¹²⁹; ▪ Diğer perakende krediler; ▪ Menkul kıymetleştirmeden kaynaklanan risk tutarları.
		<p>IRB yaklaşımı kapsamındaki hisse senedi risk tutarları için sermaye gereksinimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Piyasaya dayalı (market-based) yaklaşımlara tabi hisse

(c)

¹²⁷ İçsel derecelendirme bazlı (İDB) yaklaşımlarla hesaplanan beklenen kayıpların toplam karşılıkları aşması durumunda aradaki farkın %50'sini temsil eden tutar birinci kuşak sermayeden indirilecektir.

¹²⁸ İçsel derecelendirme bazlı yaklaşımlarla hesaplanan beklenen kayıpların toplam karşılıkları aşması durumunda aradaki farkın %50'sini içeren tutar ikinci kuşak sermayeden indirilecektir.

¹²⁹ Münferit perakende portföylerinin toplam kredi riskine oranla önemsiz boyutlarda kaldığı ve bu portföylerin her biri için ayrı bildirimde bulunmanın piyasa katılımcılarının bankanın perakende kredi faaliyetleri ile ilgili risk profili hakkındaki değerlendirmelerine katkı sağlamayacak kadar benzer risk profillerine sahip oldukları haller dışında bankalar Birinci Yapısal Blok sermaye hesaplamalarında ipotek kredileri dışındaki perakende portföyleri arasında farklılaştırmaya gitmelidirler (nitelikli dönen perakende krediler ve diğer perakende krediler gibi).

		<p>senedi portföyleri;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Basit risk ağırlığı yöntemine tabi hisse senedi portföyleri ve ▪ İçsel modeller kapsamında bankacılık hesaplarında izlenen hisse senetleri (bankacılık hesaplarındaki hisse senetleri için IMA-içsel ölçüm yaklaşımı kullanan bankalarda) ▪ PD/LGD yaklaşımlarına tabi hisse senedi portföyleri.
	(d)	<p>Piyasa riski için sermaye gereksinimi¹³⁰:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Standart yaklaşım ▪ İçsel model yaklaşımı-Alım/satım hesapları
	(e)	<p>Operasyonel risk için sermaye gereksinimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Temel gösterge yaklaşımı; ▪ Standart yaklaşım; ▪ İleri ölçüm yaklaşımları.
	(f)	<p>Toplam sermaye ve birinci kuşak¹³¹ sermaye rasyoları:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ En üst düzeydeki konsolide grup için ve ▪ Önemli bankacılık iştirakleri için (Uzlaşımın nasıl uygulandığına bağlı olarak solo veya alt-konsolide bazda)

D. Maruz Kalınan Riskler ve Değerlendirilmesi

823. Bankanın maruz kaldığı riskler ve bu riskleri tanımlama, ölçme, izleme ve kontrol etmede kullandığı teknikler piyasa katılımcılarının banka hakkında değerlendirme yaparken göz önünde bulundurdıkları önemli bilgilerdir. Bu bölümde kredi riski, piyasa riski, bankacılık hesaplarındaki faiz oranı riski, hisse senedi riski ve operasyonel risk temel bankacılık riskleri olarak ele alınmaktadır. Ayrıca her ikisi de kuruluşun risk profilini etkileyen kredi riski azaltımına ve varlıkların menkul kıymetleştirilmesine ilişkin açıklamalara da yer verilmektedir. Uygulanabilir olması halinde, yasal sermayenin değerlendirilmesinde farklı yaklaşımlar kullanan bankalar için farklı bilgilendirme yükümlülükleri getirilmektedir.

1. Genel Nitel Bilgilendirme Yükümlülüğü

¹³⁰ Sermaye yükümlülükleri sadece kullanılan yaklaşımlar için açıklanacaktır.

¹³¹ Yeni finansal araçların oranını kapsayacak şekilde.

824. Bankalar her bir münferit risk alanı (kredi riski, piyasa riski, operasyonel risk, bankacılık hesaplarındaki faiz oranı riski ve hisse senedi riski) için aşağıdaki hususları kapsayacak şekilde risk yönetim amaç ve politikalarını açıklamalıdır:

- İzlenen stratejiler ve uygulanan süreçler;
- İlgili risk yönetim fonksiyonunun yapısı ve organizasyonu;
- Risk raporlama ve/veya risk ölçüm sistemlerinin kapsam ve niteliği;
- Finansal korunma (*hedging*) ve/veya risk azaltım (mitigating) politikaları ile bu politikaların etkinliğini sürekli olarak gözetim altında bulundurmaya yönelik olarak izlenen stratejiler ve uygulanan süreçler.

2. Kredi Riski

824. Kredi riski ile ilgili genel açıklamalar piyasa iştirakçilerine bankanın toplam kredi riski ile ilgili bir dizi bilgi sağlayacaktır ve bu açıklamaların mutlaka denetimsel amaçlarla hazırlanan bilgilere dayanması gerekmektedir. Sermaye değerlendirme yöntemleri ile ilgili açıklamalarda, risklerin özel nitelikleri ve sermayenin değerlendirmesinde kullanılan araçlar hakkındaki bilgiler ile açıklanan bilgilerin güvenilir olup olmadığının değerlendirilebilmesi için gerekli veriler sunulacaktır.

Tablo 4¹³²:

Kredi Riski: Tüm Bankalar Tarafından Açıklanacak Genel Bilgiler.

Nitel Bildirimler	(a)	Aşağıdaki hususları da kapsamak üzere kredi riski ile ilgili genel nitel bilgiler (paragraf 824): <ul style="list-style-type: none">▪ Kredilerin vadesinin geçmesi ve zafiyete uğraması durumlarının tanımı (muhasabe açısından);▪ Genel ve özel karşılıklar için izlenen yöntemler ile kullanılan istatistiksel yöntemlerin tasviri;▪ Bankanın kredi riski yönetim politikası,▪ Ne Temel İDB ne de İleri İDB yaklaşımlarını bütünüyle benimsememiş ancak bu yaklaşımları kısmi olarak uygulayan bankalar için: 1) standart yaklaşım, 2) Temel İDB yaklaşımı ve 3) İleri İDB yaklaşımı kapsamındaki her bir portföyün içerdiği risklerin nitelikleri ve ileri yaklaşıma bütünüyle geçiş sürecinde risklerin transferi hususunda banka yönetiminin yapmış olduğu planlar ve geçiş için tespit edilen zamanlama.
Nicel Bildirimler	(b)	Açıklama dönemi için ¹³³ temel kredi türlerine ayrılmış ¹³⁴ toplam brüt kredi riski tutarı ¹³⁵ ile ortalama brüt risk tutarı ¹³⁶

¹³² Tablo 4 hisse senetlerini kapsamamaktadır.

Nicel Bildirimler	(c)	Temel kredi türleri itibariyle kredi türlerinin önemli alanlara ayrıştırılmış halde coğrafi dağılımı ¹³⁷ .
	(d)	Risklerin temel kredi türleri itibariyle sektörlere veya kredi müşterilerine (counterparties) göre dağılımı.
	(e)	Tüm portföyün temel kredi türleri itibariyle vadeye kalan süreler göre dağılımı (bu sürelerin hesabında kredi sözleşmesinde öngörülmüş olan vade esas alınacaktır) ¹³⁸ .
	(f)	Temel sektörlere veya kredi müşterilerine göre; <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ayrı ayrı sunulmak üzere zafiyete uğramış kredi miktarı ile (mevcut ise) tahsili gecikmiş kredi miktarı¹³⁹, ▪ Özel ve genel karşılıklar, ▪ Ayrılan özel karşılıklar ile raporlanan dönemde zarar olarak yazılan krediler.
	(g)	Ayrı ayrı sunulmak üzere zafiyete uğramış kredi miktarı ve mevcut ise tahsili gecikmiş kredi miktarı ile uygulanabilir olması halinde her bir coğrafi alana ¹⁴⁰ ilişkin olarak ayrılan genel ve özel karşılık tutarları.
	(h)	Kredi karşılıklarında meydana gelen değişikliklerin nasıl uyumlaştırıldığı (reconciliation) ¹⁴¹ .
	(i)	Her bir portföy için (İDB bankaları için nakdi kredilerin ve gayrinakdi kredilerin EAD'sinin toplamı) 1) standart yaklaşım 2) Temel İDB yaklaşımı 3) İleri İDB yaklaşımı için hesaplanan risk tutarları.

¹³³ Ortalama risk tutarlarının kullanılacak hesaplama yönteminin muhasebe standartları veya diğer bir düzenleme tarafından belirlenmiş olduğu durumlarda, belirlenen yöntem izlenecektir. Aksi taktirde hesaplamalar, elde edilen ortalamaların bankanın faaliyetlerini temsil etmesi koşuluyla, bankanın sistemlerinin yönetim, denetim otoritesi veya diğer amaçlar doğrultusunda veri ürettiği en sık zaman aralıkları esas alınarak yapılacaktır. Ortalama tutarlar için esas alınan zaman aralığı sadece günlük olarak hesaplama yapılmaması halinde açıklanacaktır.

¹³⁴ Bu sınıflandırma muhasebe kurallarında belirlenen esaslar çerçevesinde yapılabilecek ve örneğin; (a) krediler, taahhütler ve türevler hariç diğer bilanço dışı işlemler (b) borçlanmayı temsil eden menkul kıymetler ve (c) Tezgah üstü (OTC) türevler biçiminde olabilecektir.

¹³⁵ Bu tutar, hesapların uygulanan muhasebe sistemine uygun biçimde mahsup edilmesinden sonraki tutardır ve teminatlar ile netleştirme gibi kredi riski azaltım tekniklerinin etkisi dikkate alınmamaktadır.

¹³⁶ Dönem sonu pozisyonunun bankanın dönem süresince taşıdığı risk pozisyonlarının yerine kullanıldığı durumlarda ortalama brüt pozisyonların açıklanması gerekmecektir.

¹³⁷ Coğrafi alanlar tek tek ülkelerden, ülke gruplarından veya ülkeler içindeki bölgelerden oluşabilecektir. Bankalar coğrafi dağılımı, portföylerini coğrafi bazda nasıl yönettiklerine bağlı olarak tanımlamayı seçebilirler. Kredilerin coğrafi olarak sınıflandırılmasında kullanılan ölçüt açık biçimde belirlenmiş olmalıdır.

¹³⁸ Halihazırda, bu muhasebe standartları tarafından belirlenmiş olabilecektir. Bankalar muhasebe amacıyla belirlenen bu vade gruplamasını aynen kullanmayı tercih edebilirler.

¹³⁹ Bankalar, tahsili gecikmiş kredileri için de yaşlandırma analizini yapmaları konusunda teşvik edilmektedir.

¹⁴⁰ Genel karşılıkların coğrafi bölgeler için tahsis edilmeyen bölümü ayrıca açıklanmalıdır.

¹⁴¹ Uyumlaştırma, özel ve genel karşılıkları ayrı ayrı göstermektedir. Burada, karşılık türünün tanımı, karşılığın açılış bakiyesi, dönem içerisinde karşılıklardan yazılan zararlar, dönem içerisinde tahmin edilen olası kayıplar için ayrılan veya (iade edilen) karşılıklar, karşılıklar arasındaki transferler de dahil olmak üzere diğer uyarlamalar (kur farklılıkları, faaliyet birleştirmeleri, iştirak satın almalar ve elden çıkarmalar gibi) ve karşılığın iptal edilmesi. Doğrudan gelir gider tablosuna kaydedilmiş olan zarara dönüşenler ile tekrar kara iade edilenler ayrı ayrı açıklanmalıdır.

Tablo 5:
Kredi Riski: standart yaklaşım kapsamındaki portföylerle ilgili olarak
açıklanacak bilgiler ve İDB yaklaşımlarında denetim otoritesince belirlenen risk
ağırlıkları¹⁴²

Nitel Bildirimler.	(a)	<p>Standart yaklaşım kapsamındaki portföyler için:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kullanılan dış kredi değerlendirme kuruluşları (DKDK) ile ihracat kredi kuruluşlarının (İKK) isimleri ve bunlarda herhangi bir değişiklik olması durumunda bu değişikliğin nedenleri*, ▪ Her bir kuruluşun notlarının dikkate alınacağı kredi türleri, ▪ İhraç edilmiş menkul kıymetlerin açıklanmış risk derecelerinin bankanın diğer karşılaştırılabilir aktiflerine aktarılması sürecinin tasviri, ▪ Her bir kuruluş tarafından kullanılan alfanümerik tabloların risk kategorileri ile ilişkilendirilmesi¹⁴³.
Nicel Bildirimler	(b)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Standart yaklaşım kapsamında risk azaltımının ardından kalan tutarlar için indirilenlerle birlikte her bir risk kategorisi itibarıyla bankanın henüz tahsil edilmemiş* (derecelendirilmiş veya derecelendirilmemiş) alacaklarının miktarı, ▪ IRB yaklaşımlarında denetim otoritesi tarafından belirlenen risk ağırlıklarına tabi risk tutarları için (yüksek düzeyde volatil ticari emlak kredileri-HVCRE, basit risk ağırlıkları yöntemi kapsamındaki sermaye yatırımları ve denetim otoritesi tasnif ölçütüne tabi tüm özel amaçlı ödüncüler-SL) her bir risk kategorisi içerisindeki bankanın açık alacaklarının toplam miktarı.

Kredi riski: İDB Yaklaşımlarına Tabi Portföylere İlişkin Açıklamalar

826. Kredi riski için yasal sermayenin değerlendirilmesinde İDB yaklaşımlarının kullanılması Uzlaşının önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Bankalar, değişen derecelerde olmak üzere, yasal sermayelerinin hesaplanmasında kendi içsel verilerini kullanma hususunda inisiyatif sahibi olacaklardır. Bu alt başlıkta İDB yaklaşımları

¹⁴² Derecelendirme notlarının toplam kredi portföyünün %1'inden daha küçük bir bölümü için kullanılması durumunda, önemsizlik istisnası (de minimis exception) uygulanabilir.

¹⁴³ Bankanın denetim otoritesi tarafından belirlenen standart bir risk kategorileri sınıflandırması uyguladığı durumlarda bu bilginin açıklanması gerekli olmayacaktır.

* Çevirenin notu: "outstanding loan" kavramı banka tarafından kullanılan ve henüz tahsil edilmemiş canlı kredileri ifade etmek amacıyla "açık kredi" olarak çevrilmiştir.

piyasa katılımcılarına aktif kalitesi hakkında bilgi sağlanması amacıyla konulan bir dizi bilgilendirme yükümlüğünün temeli olarak kullanılmıştır. Bunun yanında söz konusu açıklamalar, piyasa katılımcılarına hesaplanan sermayeyi maruz kalınan riskler ışığında değerlendirme olanağı sağlaması açısından önemlidir. Nicel bildirimler için iki kategori mevcuttur; maruz kalınan risklerin analizi ve değerlendirmesi üzerinde yoğunlaşanlar (girdiler) ve fiili sonuçlar üzerinde yoğunlaşanlar (açıklanan bilgilerin güvenilirliği konusunda bir gösterge olarak). Bu bilgiler, İDB'nin dayandığı varsayımlar, İDB sisteminin risk yönetimi çerçevesinin bir parçası olarak kullanılışı ve İDB sistemi sonuçlarının geçerliliğinin belirlenmesi için kullanılan araçlar hakkında temel bilgiler sağlayacak bir nitel bilgilendirme sistemiyle desteklenmektedir. Kamuyu bilgilendirme sistemi, bankanın kendi özel bilgileri açığa vurulmaksızın ve kullanılan İDB çerçevesi ile ilgili detayların geçerliliğinin belirlenmesinde denetim otoritesinin rolü mükerrer kılınmaksızın, piyasa katılımcılarına İDB yaklaşımını kullanan bankaların maruz kaldığı kredi riski, İDB sisteminin uygunluğu ve uygulamanın geneli hakkında değerlendirme yapma olanağı sağlamayı amaçlamaktadır.

Tablo 6:
Kredi riski: İDB yaklaşımlarına tabi portföylere ilişkin bilgilendirmeler

Nitel Bildirimler*	(a)	Denetim otoritesinin yaklaşıma/yaklaşımın kullanılmasına geçişe ilişkin verdiği onay.
	(b)	Aşağıda belirtilen hususlarla ilgili açıklama ve değerlendirmeler: <ul style="list-style-type: none"> ▪ İçsel derecelendirme sisteminin yapısı ile içsel ve bağımsız derecelendirme notları arasındaki ilişki, ▪ İçsel tahminlerin İDB yaklaşımları ile sermaye hesaplamaları dışında kullanıldığı durumlar, ▪ Kredi riski azaltımının yönetilmesi ve tanınması süreçleri ve ▪ Derecelendirme sisteminin bağımsızlığı, hesap verebilirliği ve incelemeye tabi tutulması hakkında açıklamaları da kapsayacak biçimde derecelendirme sistemi için kontrol mekanizmaları.
	(c)	İçsel derecelendirme sürecinin beş farklı portföy için ayrı ayrı betimlenmesi: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kurumsal krediler portföyü(KOBİ kredileri, özel amaçlı krediler ve satın alınmış kurumsal kredileri de kapsamak üzere), kamu ve banka kredileri portföyleri; ▪ Hisse senetleri (equities) portföyü ¹⁴⁴;

¹⁴⁴ Sermaye yatırımları, sadece bankanın bankacılık hesaplarındaki sermaye yatırımları için PD/LGD yaklaşımı uygulaması halinde münferit bir portföy olarak açıklanacaktır.

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ İkamet amaçlı ipotek kredileri portföyü; ▪ Nitelikli dönen perakende krediler portföyü¹⁴⁵, ▪ Diğer perakende krediler portföyü. <p>Yapılacak betimleme her bir portföy için şu hususları içermelidir:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Portföyün içerdiği risk türleri; ▪ Bu değişkenlerin türetilmesinde kullanılan varsayımları da kapsayacak biçimde PD ve (İleri İDB'ye tabi portföyler için) LGD ve/veya EAD tahminlerinde ve bunların geçerliliklerinin belirlenmesinde kullanılan tanımlar, yöntemler ve veriler¹⁴⁶; ▪ Referans alınan temerrüt tanımından 456. paragraf ve 82 numaralı dipnotta izin verilen sapmaların betimlemeleri (sapmaların önemli olduğunun belirlenmesi halinde söz konusu sapmalardan etkilenen portföylerin önemli bölümleri de sapma betimlemesine ilave edilecektir)¹⁴⁷;
--	--	--

Nicel Bildirimler: Risk Değerlendirmesi*	(d)	<p>Perakende portföyü hariç olmak üzere yukarıda tanımlanan her bir portföy için anlamlı bir kredi riski ayrıştırması yapılabilmesi için yeterli sayıda PD kategorisi (temerrütler dahil) üzerinden şu bilgiler sunulmalıdır¹⁴⁸:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Toplam risk tutarı (kurumsal krediler, kamu ve banka kredileri için henüz tahsil edilmemiş alacaklar ile kullanılmamış limitlerin temerrüt halinde kayıp tutarları¹⁴⁹, ortaklık payı yatırımları için yatırım tutarları); ▪ İleri İDB bankaları için risk tutarı ile ağırlıklandırılmış
--	-----	---

¹⁴⁵ Hem nicel hem nitel bildirimlerde, bu portföylerin (toplam kredi riskine oranla) önemsiz boyutlarda kaldığı ve bu portföyler, her biri için ayrı bildirimde bulunmanın bilginin kullanıcılarına bankanın perakende kredi faaliyetlerinin risk profiline ilişkin değerlendirmelerine katkı sağlamayacak kadar benzer risk profillerine sahip oldukları haller dışında bankalar dönen perakende ve diğer perakende portföyleri için ayrı ayrı açıklamada bulunmalıdır.

¹⁴⁶ Bu bilgi açıklamaları tüm modelin detaylı biçimde tanımlanmasını gerektirmemektedir. Bu bilgiler değişkenler hakkında tanımlayıcı açıklamalar, bu değişkenlerin tahmin edilmesi ve geçerliliklerinin belirlenmesi için kullanılan yöntemler hakkında aşağıda yer alan nicel bildirimler yoluyla okuyuculara model yaklaşımı konusunda genel açıklamalar sunulmalıdır. Bu açıklamalar, beş portföyün her birisi için yapılmalıdır. Bankalar bu değişkenleri her bir portföy itibarıyla tahmin etmek için benimsedikleri yaklaşımlar arasındaki önemli farklılıklar hakkında yeterli bilgi sahibi olmalıdır.

¹⁴⁷ Bu açıklama okuyucuyu takip edilecek nicel bilgiler bağlamında bilgilendirmek içindir. Bankalar referans alınan temerrüt tanımından sapmaları okuyucuların, PD derecesine bağlı olarak riskler hakkındaki açıklamaları anlama ve karşılaştırabilmelerini etkileyebilecek derecede önemli olan temel alanlar için açıklayacaklardır.

¹⁴⁸ Aşağıdaki PD, LGD ve EAD açıklamaları, İkinci Bölümde benimsendiği üzere teminatın, netleştirilmenin ve garantilerin/kredi türlerinin etkilerini yansıtmalıdır. PD dereceleri ile ilgili olarak yapılacak açıklamalar her bir derece için risk tutarı ile ağırlıklandırılmış ortalama PD'yi içermelidir. Bankaların yapacakları açıklamalar için PD derecelerini toplulaştırdığı durumlarda bu İDB yaklaşımında PD derecelerinin dağılımında kullanılan alt bölümlenmeyi temsil edebilmelidir.

¹⁴⁹ Verilen ve henüz tahsil edilmemiş (açık) krediler ile banka için henüz bir yükümlülük yaratmayan taahhütlerden kaynaklanan EAD, bu tür açıklamalarda birleşik olarak sunulabilir.

		<p>ortalama LGD (yüzde olarak) ve</p> <ul style="list-style-type: none"> Risk tutarı ile ağırlıklandırılmış ortalama risk ağırlığı. <p>İleri İDB bankaları için, nakde dönüşmemiş taahhütler ile her bir portföy için risk tutarı ile ağırlıklandırılmış ortalama EAD¹⁵⁰;</p> <p>Yukarıda tanımlanan her bir perakende portföyü için, şu iki seçenekten biri¹⁵¹:</p> <ul style="list-style-type: none"> Yukarıda havuzlar itibariyle ana hatlarına yer verilen açıklamalar (perakende portföy dışında kalan portföylerde olduğu gibi) veya Kredi riski için anlamlı bir ayırım yapmaya yetecek sayıda EL derecesine karşılık risk tutarlarının havuzlar itibariyle analizi (henüz tahsil edilmemiş krediler ve taahhütler için EAD).
Nicel Bildirimler: Tarihsel Sonuçlar*	(e)	Her bir portföy için (yukarıda belirtildiği şekliyle) önceki dönemdeki fiili kayıplar (zarar yazılan krediler ve ayrılan özel karşılıklar gibi) ve bu kayıpların geçmiş dönemlerde gerçekleşenlerden nasıl farklılık gösterdiği. Önceki dönemde gerçekleşen kayıplar üzerinde etkili olan etkenlere ilişkin açıklama (bankanın ortalama kayıp oranından veya ortalama LGD ve EAD'lerden daha yüksek tutarda kayıplarla karşılaşmış olduğu gibi).
	(f)	Daha uzun bir dönem için fiili sonuçlara karşılık bankaların yapmış olduğu tahminler ¹⁵² . Bu tahminler asgari olarak, her bir portföyde için fiili sonuçlara karşılık bankanın yapmış olduğu kayıp tahminleri hakkında içsel derecelendirme sürecinin etkinliği hakkında anlamlı değerlendirmelerde bulunulmasına imkan verecek kadar uzun bir süreyi kapsamalı ve her bir portföy (yukarıda belirtildiği şekliyle) için fiili sonuçlara karşılık bankanın yapmış olduğu kayıp tahminleri hakkında bilgi vermelidir ¹⁵³ . Bankalar, uygun olduğu durumda, bu çerçevede sunacakları bilgiler için PD ve İleri İDB bankaları için ayrıca

¹⁵⁰ Bankalar her portföy için sadece tek bir EAD tahmini sunacaklardır. Ancak bankalar risklerin daha anlamlı değerlendirilmesinde yararlı olacağını düşündükleri durumlarda henüz nakde dönüşmemiş taahhütlerinin ilintili olduğu bir dizi EAD kategorisi için de kendi EAD tahminlerini açıklayabileceklerdir.

¹⁵¹ Normal olarak bankalardan perakende portföy dışındaki portföyler için belirlenen bilgi açıklamaları çerçevesini takip etmeleri beklenmektedir. Diğer taraftan, bankalar okuyuculara daha anlamlı bir kredi riski ayırımı sağlayacağını düşünmeleri durumunda, açıklamalarını beklenen kayıp (EL) dereceleri temelinde yapmayı benimseyebilirler. Bankaların yapacakları açıklamalar için içsel dereceleri (PD/LGD veya EL) toplulaştırması halinde bu, IRB yaklaşımında bu derecelerin dağılımında kullanılan bölümlenmeyi temsil edebilmelidir.

¹⁵² Bu bilgiler, okuyucuların, "Nicel Bildirimler: risk değerlendirmesi" çerçevesinde ortaya konan bilgilerin uzun dönem güvenilirliği hakkında daha fazla bilgilendirilmesini sağlamanın bir yoludur. Bu bilgilerin açıklanması 2009 yılı sonundan itibaren "zorunlu" olacaktır. Ancak bankaların daha erken adaptasyonu teşvik edilebilecektir. Söz konusu uygulama bu hususta anlamlı bilgiler sunabilmeleri için bankaların daha uzun bir zaman dilimine ait yeterli düzeyde veri toplayabilmesine olanak sağlayacaktır.

¹⁵³ Komite bu değerlendirmeler için kullanılacak zaman aralığı açısından kesin saptamalar yapmayacaktır. Uygulamaya geçilmesinin ardından bankaların bu bilgileri mümkün olan en uzun zaman serisi için sunacakları umulabilecektir. Örneğin bankalar 10 yıllık bir veri setine sahip olmaları halinde, her bir PD derecesi için ortalama kayıp oranlarını bu 10 yıllık dönem bazında açıklamayı seçebileceklerdir. Yıllık tutarların ayrıca açıklanması gerekmemektedir.

		LGD ve EAD'nin fiili sonuçlarına karşılık bankanın yapmış olduğu ve nicel risk değerlendirmesi açıklamalarında yer verdiği tahminlerin analiz edilebilmesi için daha detaylı bir ayrıştırma yapılmalıdır ¹⁵⁴ .
--	--	---

Tablo 7:
Kredi riski azaltımı: standart yaklaşım ve IRB yaklaşımları için yapılacak açıklamalar^{155 156},

Nitel Bildirimler*	(a)	Aşağıdaki hususları da içermek üzere kredi riski azaltımı ile ilgili genel nitel açıklamalar: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bankanın bilanço içi ve bilanço dışı netleştirmelerini ne düzeyde kullandığının belirtilmesi ve bunlarla ilgili politika ve prosedürler; ▪ Alınan teminatların değerlemesine ve yönetimine yönelik politika ve prosedürler; ▪ Banka tarafından alınan başlıca teminat türlerinin betimlemesi; ▪ Başlıca garantörler/kredi türevi işlemlerindeki tarafların türleri ve bunların kredi değerlilikleri ve ▪ Alınan kredi azaltımı kapsamında, risk (piyasa ve kredi) konsantrasyonu hakkında bilgiler.
Nicel Bildirimler*	(b)	Standart yaklaşım ve/veya Temel İDB yaklaşımında açıklanan her bir kredi portföyü için iskonto (haircut) uygulamasının ardından gerekli şartları taşıyan finansal teminatlar ve diğer İDB teminatları tarafından kapsanan toplam risk tutarı (uygulanabilir olması halinde bilanço içi veya bilanço dışı netleştirmelerden sonra). ¹⁵⁷
	(c)	Standart yaklaşım ve/veya İDB yaklaşımındaki ayrı ayrı açıklanan her bir kredi portföyü için garantiler/kredi türevleri ile kapsanan (uygulanabilir olması halinde bilanço içi veya bilanço dışı netleştirmelerden sonraki) toplam risk tutarı.

¹⁵⁴ Daha detaylı bir bölümlenimin "Nitel Bildirimler: risk tahminleri" çerçevesinde ortaya konan bilgilerin güvenilirliği hakkında okuyuculara daha kapsamlı bir bakış açısı sağlayacak olması durumunda, bankaların bu alt-bölümlenmeye gitmesi zorunlu olacaktır. Özellikle bankanın yapmış olduğu PD, LGD veya EAD tahminleri ile uzun dönem fiili sonuçları arasında önemli farklılıklar bulunması halinde bankanın bu bilgileri sağlaması zorunludur. Bankalar bu tip farkların nedenleri hakkında da açıklama yapmalıdır.

¹⁵⁵ Asgari olarak, bankalar bu Uzlaşım kapsamında hesaplanacak sermaye yükümlülüğünü azaltmak amacıyla kullanılmasına izin verilen kredi riski azaltımları ile ilgili aşağıda sıralanan açıklamalarda bulunmak durumundadır. Mümkün olması durumunda, bankaların sermaye gereksiniminin azaltılmasında dikkate alınmayan risk azaltım araçları konusunda da daha çok bilgi açıklamaları teşvik edilmektedir.

¹⁵⁶ Uzlaşımın uygulanması esnasında sentetik menkul kıymetleştirme yapılarının bir parçası olarak ele alınan kredi türevlerine kredi azaltımı ile ilgili açıklamalarda yer verilmemeli ve bunlar hakkındaki bilgiler menkul kıymetleştirme ile ilgili bilgiler içerisinde dahil edilmelidir.

¹⁵⁷ Kapsamlı yaklaşımın uygulanması durumunda, (uygun hallerde) iskonto sonrası teminatlandırılmış toplam riske maruz tutara (Bölüm 2 kapsamında izin verildiği gibi) risk tutarını artırıcı herhangi bir uygulamanın etkilerini bertaraf edecek şekilde daha fazla indirim uygulanması mümkündür.

Tablo 8:
Menkul Kıymetleştirme: Standart Yaklaşım
ve İDB Yaklaşımlarına İlişkin Açıklamalar

Nitел Bildirimler*	(a)	<p>Menkul kıymetleştirme (sentetik enstrümanları kapsayacak şekilde) ile ilgili genel nitel bilgi açıklamaları şu konuları kapsamalıdır:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Menkul kıymetleştirme işlemlerinden kaynaklanan kredi riski tutarlarının bankanın dışındaki kişi ve kuruluşlara transferinin kapsamı da dahil olmak üzere bankanın menkul kıymetleştirme faaliyetlerine ilişkin amaçları; ▪ Bankanın menkul kıymetleştirme sürecinde oynadığı rol¹⁵⁸ ve her bir menkul kıymetleştirmede bankanın oynadığı rolün kapsamına dair göstergeler; ▪ Bankanın menkul kıymetleştirme faaliyetlerinde izlediği yasal sermaye yaklaşımı (DBY, İDY, DFY gibi).
	(b)	<p>Aşağıda belirtilen hususları da içerecek şekilde bankanın menkul kıymetleştirme faaliyetlerinde takip ettiği muhasebe politikalarının özeti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ İşlemin satış olarak mı yoksa finansman olarak mı değerlendirildiği; ▪ Satıştan elde edilen kazancın muhasebeleştirilmesi; ▪ Son raporlama döneminden sonra ortaya çıkan değişiklikler ve bu değişikliklerin etkisini de kapsayacak biçimde dağıtılmamış faizin değerlendirilmesinde kullanılan temel varsayımlar; ▪ Diğer muhasebe politikaları (örneğin türev ürünler) kapsamına alınmıyor ise sentetik menkul kıymetleştirmelerin ne şekilde değerlendirildiği.
	(c)	<p>Menkul kıymetleştirmede kullanılan dış derecelendirme kuruluşlarının isimleri ve her bir kuruluşun banka tarafından kullanılan menkul kıymetleştirme risk tutarı türleri.</p>
Nitel Bildirimler*	(d)	<p>Risk tutarı türüne göre banka tarafından menkul kıymetleştirilen ve menkul kıymetleştirme çerçevesine tabi tutulan (geleneksel/sentetik olarak sınıflandırılan) toplam tahsil edilmemiş (açık) risk tutarları.^{159 160 161}</p>

¹⁵⁸ İhraççı, yatırımcı, sunucu, kredinin güçlendirilmesini sağlayan, varlığa dayalı menkul kıymet ihraç imkanına destek veren, likidite sağlayıcısı, swap imkanı sağlayıcısı gibi.

¹⁵⁹ Kredi kartları, otomobil ve ev kredileri (home equities) gibi.

¹⁶⁰ İhraççı bankanın menkul kıymetleştirmeden kaynaklanan hiçbir riski üstlenmediği işlemler ayrıca gösterilmeli, fakat yalnızca başlangıç yılı için raporlanmalıdır.

(e)	<p>Banka tarafından menkul kıymetleştirilen ve menkul kıymetleştirme çerçevesine tabi tutulan risk tutarlarına ilişkin olarak</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Menkul kıymetleştirme kapsamındaki varlıklardan zafiyete uğramış/tahsili gecikmiş olanların miktarı, ▪ Cari dönemde bankanın yazdığı zararlar¹⁶² <p>risk tutarı türüne göre ayrıştırılır.</p>
(f)	<p>Risk tutarı türüne göre ayrıştırılmış olarak satın alınan veya portföyde tutulan menkul kıymetleştirme kaynaklı risklerin toplam miktarı.</p>
(g)	<p>Satın alınan¹⁶³ veya portföyde tutulan menkul kıymetleştirme kaynaklı risklerin toplam miktarı ile bu risk tutarları için anlamlı sayıda risk ağırlığı kullanılarak ayrılan ilgili İDB sermaye yükümlülükleri. Tamamı birinci kuşak sermayeden indirilmiş olan risk tutarları, toplam sermayeden indirilen kredi güçlendiricisi niteliğinde olan I/O'lar ile toplam sermayeden indirilen diğer risk tutarları işlemin dayandığı varlık türüne göre ayrı ayrı açıklanmalıdır.</p>
(h)	<p>Erken amortizasyon uygulamasına tabi tutulan menkul kıymetleştirmeler için işlemin dayandığı varlığın türüne göre hususlar:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Satıcı ve yatırımcıların lehine olmak üzere toplam nakdi kullandırım tutarları; ▪ Bankanın devam eden sorumlulukları için kendi nakit kullandırmalarına ilişkin bakiye ile henüz kullandırılmamış gayrinakdi limitlere yönelik olarak İDB yöntemleriyle hesaplanmış olduğu toplam sermaye yükümlülükleri; ▪ Bankanın yatırımcılara nakit kullandırmalarına ilişkin bakiye ile kullandırılmamış limitlere ilişkin olarak İDB yöntemleriyle hesaplanmış olan toplam sermaye yükümlülükleri.
(i)	<p>Standart yaklaşımı kullanan bankalar da (g) ve (h) maddelerinde yer alan bilgileri açıklamak zorundadırlar. Ancak bu bankalar</p>

¹⁶¹ Bankalar uygun olduğu durumda sadece destekleyici (sponsor) olarak iştirak ettikleri işlemlerden kaynaklanan riskler ile menkul kıymetleştirme çerçevesine dahil diğer işlemlerinden kaynaklanan riskleri arasında farklılaştırmaya gitme hususunda teşvik edilmektedir.

¹⁶² Zarar yazma/karşılık ayırma (eğer varlıklar hala bankanın bilançosunda kayıtlıysa) veya I/O (Interest-only strips) tipi strips* için yazılan zararlar ve diğer bakiye gelirler gibi.

*Çevirenin Notu: Strips, menkul kıymetin anapara ve kuponunun ayrı ayrı işlem görebildiği finansal uygulamayı temsil eden bir terimdir.

¹⁶³ 2. Bölümdeki IV numaralı başlıkta belirtilen menkul kıymetleştirme risk tutarları; menkul kıymetler, likidite imkânları, diğer taahhütler ile I/O strip'ler, nakit teminat hesapları ve diğer kıdemli varlıklar gibi kredi güçlendiricileri içerecek, ancak bunlarla sınırlı olmayacak biçimde.

		sermaye yükümlülüklerinde standart yaklaşıma göre hesaplanan tutarları kullanmalıdırlar.
	(j)	Varlık türlerine göre menkul kıymetleştirilen risk tutarları ve yine varlık türlerine göre elde edilen kar veya zarar da dahil olmak üzere ilgili dönem içinde bankanın gerçekleştirdiği menkul kıymetleştirme faaliyetlerinin özeti.

3. Piyasa Riski

Tablo 9:
Piyasa Riski: Standart Yaklaşımı Kullanan Bankaların Açıklayacağı Bilgiler¹⁶⁴

Nitel Bildirimler	(a)	Standart yaklaşıma tabii portföyleri de kapsamak üzere piyasa riski için genel niteliksel açıklamalar (paragraf 824).
Nicel Bildirimler	(b)	Aşağıda sayılan riskler için gerekli sermaye yükümlülükleri: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Faiz oranı riski, ▪ Hisse senedi pozisyon riski, ▪ Kur riski, ▪ Emtia (commodity) riski.

Tablo 10:
Piyasa Riski: Alım-Satım Portföyü için İçsel Modeller Yaklaşımını (İMY) Kullanan Bankaların Açıklayacağı Bilgiler

Nitel Bildirimler	(a)	İçsel modeller yaklaşımına tabii portföyleri de kapsamak üzere piyasa riski için genel niteliksel açıklamalar (paragraf 824).
	(b)	İçsel Model yaklaşımına tabii her bir portföy için; <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kullanılan modelin özellikleri; ▪ Portföye uygulanan stres testinin tanımı; ▪ İçsel modellerin ve modelleme sürecinin doğruluğunu ve tutarlılığını temin için kullanılan geriye-dönük test (backtesting) ve onaylama (validating) yaklaşımlarının tanımı.
	(c)	Denetim otoritesinin modelin geçerliliğini kabul ettiği kapsam.
Nicel Bildirimler	(d)	İçsel Model Yaklaşımındaki alım-satım portföyleri için;

¹⁶⁴ Buradaki standart yaklaşım, piyasa riskinin sermaye yeterliliğine ilave edilmesine ilişkin düzenlemede tanımlanan "standart ölçüm yöntemi"ni ifade etmektedir.

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Raporlama döneminde ve dönem sonunda en yüksek, en düşük ve ortalama riske maruz değer (RMD) tutarları; ▪ Riske maruz değer tahminlerinin, bankanın tecrübe ettiği fiili kar/zararın ve geriye dönük test sonuçlarındaki önemli sapmaların (outliers) analizini de içeren bir karşılaştırması.
--	--	---

4. Operasyonel Risk

Tablo 11:
Operasyonel Risk

Nitел Bildirimler	(a)	Genel niteliksel açıklamalara (paragraf 824) ilave olarak operasyonel riskler için gerekli sermayenin belirlenmesinde bankanın kullanması uygun bulunan yaklaşım[lar].
	(b)	Operasyonel riskin ölçümünde İleri Ölçüm Yaklaşımlarının (İÖY) kullanılması durumunda, bankanın ölçüm yaklaşımında dikkate aldığı içsel ve dışsal etkenler ile ilgili açıklamaları da içermek üzere söz konusu yöntemin betimlemesi (Kısmi kullanım durumunda, kullanılan farklı yaklaşımların kullanım alanı ve kapsamı).
	(c)*	Operasyonel riskin ölçümünde ileri ölçüm yaklaşımını kullanan bankalar için, operasyonel risk azaltımı amacıyla kullanılan sigortalama uygulamalarının betimlemesi.

5. Hisse Senetleri

Tablo 12:
Hisse Senetleri*: Bankacılık Hesaplarındaki Pozisyonlara İlişkin Olarak Açıklanacak Bilgiler

Nitel Bildirimler.	(a)	<p>Aşağıdaki hususları da içermek üzere hisse senetlerinden kaynaklanan riskler için genel niteliksel açıklamalar (paragraf 824):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sermaye getirisi elde etmek için tutulan hisse senetleriyle, herhangi bir ilişki ya da stratejik amaçlarla edinilen hisse senetlerinin ayrıştırılması
-----------------------	-----	---

* Çevirenin Notu: Buradaki hisse senetleri kavramı hisse senedi niteliğindeki diğer tüm yatırım araçlarını ve sermaye iştiraklerini de içermektedir.

		<ul style="list-style-type: none"> Bankacılık hesaplarında tutulan hisse senetleri için değerlendirme ve muhasebeleştirme yöntemlerini kapsayan önemli politikalar hakkında açıklamalar. Bu açıklamalar, bu yöntemlerin dayandığı temel varsayımlar ve değerlemeyi etkileyen uygulama ve bu uygulamalarda meydana gelen önemli değişiklikler de dahil olmak üzere kullanılan değerlendirme ve muhasebeleştirme yöntemlerini içermelidir.
Nicel Bildirimler	(b)	Hisse senedi yatırımlarının bilançoda açıklanan değerleri ile rayiç değerleri. Borsaya kote edilmiş hisse senetleri için borsa fiyatları ile defter değerleri arasında önemli fark bulunduğu takdirde bu ikisi arasında yapılacak bir karşılaştırma.
	(c)	Halka açık olan ve açık olmayan olarak da sınıflandırılabilir yatırımların tutarlarını içerecek şekilde yatırım türleri ve yapılan yatırımların nitelikleri.
	(d)	Raporlama dönemi içerisindeki satışlardan veya tasfiyelerden kaynaklanan gerçekleşmiş kümülatif kazanç (kayıp).
	(e)	<ul style="list-style-type: none"> Henüz gerçekleşmemiş toplam kazanç (kayıp)¹⁶⁵; Örtülü yeniden değerlendirme toplam kazançları (kayıpları)¹⁶⁶; Yukarıdakilerden herhangi birinin ana sermaye ve/veya katkı sermayeye dahil edilmiş olan tutarı.
	(f)	Bankanın benimsediği yöntemle birlikte yasal sermaye yükümlülüğüyle ilgili olarak denetim otoritesinin geçişe ilişkin düzenlemelerine tabi hisse senedi yatırımlarının toplam tutarları ve türleri ile tutarlı uygun hisse senedi gruplarına ayrıştırılmış sermaye yükümlülükleri.

6. Bankacılık Hesaplarındaki Faiz Oranı Riski

Tablo 13:
Bankacılık Hesaplarındaki Faiz Oranı Riski

Nitel Bildirimler	(a)	Bankacılık hesaplarındaki faiz oranı riski (BHFOR) ile ilgili genel niteliksel açıklamalar (paragraf 824) ve bu riskin niteliği, kredi erken ödemeleri ve vadesiz mevduatların davranışı hakkındaki varsayımları da içerecek şekilde temel varsayımlar ve BHFOR'nin ölçüm sıklığı.
Nicel Bildirimler	(b)	Banka yönetiminin bankacılık hesaplarındaki faiz oranı riskini ölçmekte kullandığı yöntemle göre, faiz oranlarına yukarı veya aşağı

¹⁶⁵ Gerçekleşmemiş kazanç ve kayıplar, bilançoda yer aldıkları halde gelir/gider hesaplarında yer almazlar.

¹⁶⁶ Örtük kazanç ve kayıplar ne gelir/gider hesaplarında ne de bilançoda yer almaz.

		yöndeki şoklar nedeniyle, bankanın gelirlerinde veya ekonomik değerinde (veya yönetim tarafından kullanılan uygun diğer bir ölçüte göre), ilgili para birimi bazında meydana gelen artış veya azalış.
--	--	---